

Editoriál

Prítomnosť minulého. Zaregistrujete ju v prevažnej väčšine príspevkov uverejnených v čísle, ktoré držíte v rukách. Prítomnosť minulého fyzicky sprostredkovaná architektúrou. Budovy prežijú udalosti či tvorcov, ktorí ich vyvolali k životu. Zachovávajú sa dlhšie ako príčiny, pre ktoré ich postavili, ako technológie, ktoré ich stavitelia použili, ako estetika, ktorá určovala ich podobu. Žijú si svoj skrytý život stavieb, ako ho analyzuje na príklade dvanástich architektúr vo svojej knihe *The Secret lives of Buildings* (2009) škótsky architekt Edward Hollies. Uvoľnené z bezprostrednej úžitkovosti či záujmov svojich stvoriteľov vo svojej ošumelej fyzickej prítomnosti uprostred nás vytvárajú často jediné spojivo s tým, čo bolo kedysi.

Fínsky architekt a teoretik Juha Pallasma v rozhovore pri príležitosti svojej pražskej prednášky spomína, že až v neskorších rokoch sa naučil, ako je dôležité to, že architektúra a stavby zaznamenávajú a vyjadrujú tok času. Dôveru v budúcnosť môžeme mať podľa neho len v prípade, keď máme silný zmysel pre minulosť. Historické štúdie Jany Pohaničovej a Jary Lalkovej, týkajúce sa architektúry 19. storočia, štúdie Pavla Paulinyho, Dušana Ferianca ml. reflektujúce obnovu pamiatok a architektonickú tvorbu v historickom prostredí a príspevky doktorandov Róberta Erdélyiho a Petra Budaya svedčia o pevnom zakotvení témy architektonickej minulosti vo vedeckom výskume na pôde fakulty.

Dejiny architektúry sú do značnej miery aj dejinami stavebných materiálov, experimentov a vynálezov. „V tom je krása architektúry – pokračovať vo vynálezaní,“ hovorí Juha Pallasma. Text doktoranda Michala Valúška, týkajúci sa parametrického navrhovania architektúry, reprezentuje experimentálny tematický protipól vedeckého výskumu, ktorý využíva nové technológie a reflektuje najaktuálnejšie trendy v súčasnej architektúre.

Oživením čísla, okrem novej vizuálnej úpravy, je zavedenie novej rubriky *Študentské reflexie*, ktorá študentom otvára možnosť formou esejí publikovať vlastné úvahy o súčasnej architektúre. Snáď sa niektorí začnú venovať písaniu o architektúre cieľavedomejšie. Vyrastie nový slovenský Friedrich Achleitner?

doc. PhDr. Magdaléna Kvasnicová, PhD.

Ústav dejín a teórie architektúry a obnovy pamiatok
Fakulta architektúry, Slovenská technická univerzita
Námestie slobody 19
812 45 Bratislava